

Sygn. akt IV CSK 62/21

POSTANOWIENIE

Dnia 30 czerwca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Joanna Misztal-Konecka

w sprawie z wniosku E. D.
przy uczestnictwie S. D.
o zasiedzenie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 30 czerwca 2021 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawczyni
od postanowienia Sądu Okręgowego w S.
z dnia 31 sierpnia 2020 r., sygn. akt I Ca [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od E. D. na rzecz S. D. kwotę 1350 zł (tysiąc trzysta pięćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

1. Postanowieniem z 31 sierpnia 2020 r. Sąd Okręgowy w S., w sprawie z wniosku E. D. z udziałem S. D. o zasiedzenie, zmienił na skutek apelacji uczestnika postanowienie Sądu Rejonowego w A. z 24 czerwca 2020 r. w ten sposób, że oddalił wniosek, odpowiednio zmienił rozstrzygnięcie o kosztach postępowania przed Sądem pierwszej instancji oraz orzekł o kosztach postępowania apelacyjnego.

2. Od powyższego postanowienia skargę kasacyjną wywiodła wnioskodawczyni, wskazując na naruszenie art. 172 w zw. z art. 176 k.c., art. 206 k.c. w zw. z art. 172 w zw. z art. 336 k.c., art. 233 § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

3. Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ K.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 K.p.c., nie służy zaś merytorycznej ocenie skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

4. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ustawodawca zmierzał do zagwarantowania, że skarga kasacyjna, nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, będzie pełnić przypisane jej funkcje publicznoprawne. Ograniczenie przesłanek do czterech ma więc zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga kasacyjna nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej sprawie. Tak więc, nie w każdej sprawie,

nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania, w przeciwnym razie Sąd Najwyższy stałby się wbrew obowiązującym regulacjom sądem trzeciej instancji. Nie jest rolą Sądu Najwyższego korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

5. Skarżąca we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powołała przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Podała, że Sąd Okręgowy naruszył art. 172 w zw. z art. 176 k.c., gdyż, mimo innych wniosków płynących ze zgromadzonego materiału dowodowego, niezasadnie stwierdził, że wnioskodawczym E. D. nie była posiadaczem samoistnym spornego udziału w nieruchomości. Sąd drugiej instancji naruszył również art. 206 w zw. z art. 172 w zw. z art. 336 k.c. poprzez niezasadne przyjęcie, że wnioskodawczym oraz jej poprzednicy prawni nie korzystali ze spornej nieruchomości w sposób wykraczający poza uprawnienia przysługujące każdemu współwłaścicielowi, podczas gdy zarówno wnioskodawczym, jak i jej poprzednicy prawni korzystali z całej nieruchomości jak właściciele.

6. Oczywista zasadność skargi kasacyjnej zachodzi wówczas, gdy z samej jej treści wynika w sposób jednoznaczny, że wskazane w skardze podstawy zasługują na uwzględnienie. Oznacza to, że z argumentów przedstawionych we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, bez konieczności dokonywania pogłębionej analizy prawnej lub czynności procesowych sądu, wynika jaskrawa sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa niepodlegającymi różnej wykładni i niepozostawiającymi sądowi swobody oceny albo z podstawowymi zasadami orzekania obowiązującymi w demokratycznym państwie prawa. O ile bowiem do uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawy są usprawiedliwione, o tyle do przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędna jest jej oczywista zasadność w wyżej przedstawionym rozumieniu. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się również, że dla stwierdzenia, że w sprawie wystąpiła przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. skarżący powinien wskazać konkretne, naruszone przez sąd przepisy, a także powinien przytoczyć odpowiednie argumenty wyjaśniające, dlaczego te

przepisy zostały, jego zdaniem, w tak ewidentny sposób naruszone (np. postanowienie Sądu Najwyższego z 24 września 2013 r., III SK 4/13).

Skarżąca nie sprostала powyższym wymaganiom.

Sąd Okręgowy wskazał, że dopuszczalne jest zasiedzenie w stosunku do innych współwłaścicieli udziałów w nieruchomości wspólnej, ale tylko wówczas, gdy wnioskodawca wykaże samoistne posiadanie udziałów należących do pozostałych współwłaścicieli. Oceniając całość okoliczności sprawy, uznał, że sposób władania nieruchomością przez wnioskodawczynię, jak również przez jej poprzedników prawnych nie zmienił się na przestrzeni lat, a czynności dokonywane przez wskazane osoby na nieruchomości wynikały z ich uprawnienia jako współwłaścicieli i nie oznaczały samoistności posiadania ponad własny udział. Podkreślił, że nie chodziło o wykazanie tego, że wnioskodawczyni i jej poprzednicy prawni posiadali całą nieruchomość i nią zarządzali, ale o to czy rzeczywiście odsunęli od współposiadania i współkorzystania uczestnika postępowania w sposób dostatecznie dla niego wyraźny, to jest czy uzewnętrznili wolę władania w taki sposób, że prawidłowa ocena ich zachowania nie pozostawiała złudzeń co do tego, iż nie respektują praw do nieruchomości mu przysługujących i posiadają całą nieruchomość w taki sposób, że biegnie przeciwko niemu zasiedzenie. Zamanifestowanie zmiany charakteru posiadania musi być szczególnie czytelne i wyraźne w przypadku, gdy posiadaczem części nieruchomości jest osoba pozostająca z właścicielem tegoż udziału w bliskich, rodzinnych, poprawnych stosunkach. W ocenie Sądu drugiej instancji wnioskodawczyni nie wykazała, by do tego doszło.

Skarżąca nie zgadza się z powyższym rozumowaniem i przedstawiła własną ocenę rozstrzygnięcia, a dokładniej własną wersję ustaleń faktycznych. Jednak poza podaniem, że wnioskodawczym oraz jej poprzednicy prawni korzystali ze spornej nieruchomości w sposób wykraczający poza uprawnienia przysługujące każdemu współwłaścicielowi, nie wskazała – w ramach wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uzasadnieniem – argumentów świadczących o tym, że Sąd drugiej instancji w sposób kwalifikowany, widoczny bez potrzeby głębszej analizy naruszył wskazane przepisy prawa oraz że prowadziło to do wydania

oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Analiza skargi kasacyjnej wskazuje, że skarżąca zmierza w istocie do podważenia ustalonego w sprawie stanu faktycznego i oceny dowodów. Uszło uwagi skarżącej, że zgodnie z art. 398³ § 3 K.p.c. podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. Sąd Najwyższy jest związany dokonanymi przez Sąd Okręgowy ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Zawarty w art. 398³ § 3 k.p.c. zakaz oparcia skargi kasacyjnej na zarzutach dotyczących ustalenia faktów lub oceny dowodów oraz wiążące Sąd Najwyższego ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia oznacza niedopuszczalność powoływania się przez skarżącego na wadliwość wyroku lub postanowienia sądu drugiej instancji polegającą na ustaleniu faktów lub niewłaściwie przeprowadzonej ocenie dowodów również we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

7. Mając to na względzie, Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, o kosztach orzekając zgodnie z art. 520 § 3 k.p.c. w zw. § 2 pkt 6, § 5 pkt 1 i § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.